

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2024 рік

№ 10(395)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

**Дніпропетровська обласна організація
НСПУ привітала заступника
голови правління
Володимира Кільченського з першим
сімдесятип'ятиліттям!**

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс.
Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен»

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Представництва редакції:

У США: Promethean's Retort P.O.Box 35
Lyndhurst, N.J. 07071-0035 USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.
Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J.
07069, USA;

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18VI, Lod,
Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 –
100 Bielsk Podlaski, Polska

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі
[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка\дизайн
журналу *“CatArt”*
Видавець
Видавничо-поліграфічний
центр
вул. Воскресенська, 11
49000 місто Дніпро
Україна

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:
1500 примірників

“Адреси доброти”

ВЕЛЬМИДОСТОЙНІ ДОБРОЧИНЦІ!

№10(395)

БОРИСТЕН

В Україні триває найстрашніша війна з часів Другої Світової. Українці в усіх світах як можуть допомагають отчому краю.

Ми сердечно дякуємо черговим жертводавцям на книгу «Берегині України», яка розповідатиме про героїчних жінок-захисниць від навали людожерців.

Наш низький уклін **Василю Стану (Boston, MA.), Стефану і Катерині Лашин, (Гемпстед, штат Нью-Йорк), Юрію Лашину, (Гемпстед, штат Нью-Йорк), Ярославу Щербі (Гарден-Сіті, штат Нью-Йорк), Богдану Лашину, (Гемпстед, штат Нью-Йорк) та Жанні Басюк (Гемпстед, штат Нью-Йорк).**

Щире спасибі **добродію Богдану Чуловському (Tucson, AZ.)** за пожертву яку він прохав спрямувати на лікування воїнів ЗСУ.

Отож, як завжди будемо вдячні за Ваші добровільні датки на волонтерські проєкти щомісячника «Бористен».

Влас. інформ.

----- Зміст -----

Стор.1 Адреси доброти
Стор.2 - 3 Вітаємо ювіляра! У Дніпрі відбулась святкова імпреза
Стор.4 ПОМІЧ ДІТЯМ УКРАЇНИ
Стор.5-7 Похмурий ювілей -джерело оновленої відданості
Стор.8 Колонка редактора
Стор. 9-14 Анатолій Ялович: нові виклики в роботі

Профспілки працівників культури
Стор.15 Жінки козаччини. Марусі, Роксолани, Берегині
Стор.16 Проблеми українських вчителів на еміграції у світлі новітніх наукових досліджень
Стор.17 Наберу повні очі Дніпр
Стор.18-19 Епілог
Стор.20-26 Наша Церква

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

Вітаємо ювіляра!

-----У Дніпрі відбулась святкова імпреза-----

15 жовтня у Дніпропетровській обласній бібліотеці для дітей відбулась святкова імпреза – письменники, бібліотекарі, шанувальники історичної прози вітали з 75-річчям шановного оспівувача козацької доби Володимира Кільченського.

Володимир Андрійович Кільченський (Гузенко) – член Національної спілки письменників України, прозаїк, лауреат літературних премій ім. Чабанівського, ім. О. Кравченко (Девіль), переможець міського патріотичного літературного конкурсу ім. В. Підмогильного. Автор трилогії «Присмак волі», «Вітри сподівань», «Колесо фортуни», роману «За київським часом». Закінчив Кременчуцьке льотне училище цивільної авіації.

Головні герої книг ювіляра – прості люди, які виборюють право на життя – власне і України. Автор дарує своє щедre талановите серце і героям своїх повістей, і рідним, і друзям, і колегам – незалежно від їх статусу і обдарованості.

Директорка бібліотеки Ольга Олегівна Прокопович-Ткаченко сердечно привітала ювіляра та запросила творчих особистостей до продовження натхненної плідної співпраці.

Іскрометно модерував захід голова Дніпропетровської обласної організації НСПУ Фідель Сухоніс. Він за дорученням голови НСПУ Михайла Сидоржевського вручив Володимирі Андрійовичу грамоту за заслуги перед українською літературою та з нагоди ювілею. Отримати таку відзнаку – честь для кожного українського письменника.

Володимира Кільченського щирозсердно привітали друзі й колеги – Анатолій Шкляр, Семен Заславський, Лариса Омельченко, Оксана Ігнатенко. Відповідальна секретарка Дніпропетровської обласної організації ветеранів, донька незабутнього поета Михайла Селезньова – Ірина Селезньова – вручила Володимирі Андрійовичу грамоту і український сувенір.

Вітання друзів-письменників перемежались музичними номерами. Козацькі пісні потужно виконали тріо «Січеславці» та козак-гітарист Петро Ткаченко. Членкиня НСПУ та Асоціації композиторів Придніпров'я Олена Швець-Васіна подарувала ювіляру музичне вітання – власну пісню «Дві любові» на вірші поетки з Америки Оксани Маковець.

Цінуймо миті таких зустрічей!

А ювіляру Володимирі Кільченському побажаємо те, що він побажав всім присутнім: «Творіть. Кохайте. Вірте. Прагніть і досягайте найвищого! Слава Україні!»

Прес-центр ДОО НСПУ

"Важливо"

--- ПОМІЧ ДІТЯМ УКРАЇНИ ---

В час жорстокого нападу Москви на Україну жертвами цієї брутальної війни стають невинні діти, майбутнє нації.

Дивлячись на трагічні події в Україні, група американських жінок в південно-західній Флориді "Bailey Pond Knitting Group", відома як "Knitting 4 Peace", звернулася до Галі Лісничої, голови Суспільної Опіки 56 Відділу Союзу Українок Америки (СУА) в Норт-Порті, Флорида з пропозицією вислати дітям в Україні свої ручні вироби: плетені ляльки, шапочки, рукавички, козики для немовлят.

Галя Лісничка подбала, щоб всі речі були переслані до Харкова на руки Кіри Курової, волонтерки з Ялти. Кіра є матір'ю трьох синів, які воюють на фронті разом зі своїм батьком. Пані Курова передає переслані речі дітям і пересилає фотографії дітей з їхніми дарунками Галі Лісничій.

Пачки подарунків було вислано вже декілька разів і добросердечні жінки знову плетуть подарунки дітям України до Різдва Свят. Щира подяка їм за їхнє добре серце, а Галі Лісничій за старання допомогти потребуючим дітям Харкова.

Віра Боднарук Товариство Української Мови (ТУМ)

На фото : Лінда Тодд ("Knitting 4 Peace") і Галя Лісничка

*У десяту річницю героїчної загибелі Степана Бандери
Провідник О.У.Н.
Свобода народам! Свобода для людей! Київ проти
Москви!*

Похмурий ювілей -джерело оновленої відданості

Нинішня російсько – українська війна не припинялася ніколи. Як це не гірко і не дивно, вона триває вже не одне сторіччя. Нижче пропонуємо переклад англійського тексту, який побачив світ ще у далекому 1969 році у США. Надійшов цей матеріал від партнерів нашої редакції Фондації «Прометеїв отвіт» (голова Петро Палюх). Із змісту стане зрозуміло, що українців завжди виборювали свою незалежність від північних варварів.

Позаяк подиву гідним є тези поданого допису навіть нині своєю актуальністю та далекоглядністю. Вони підтверджують незаперечну правоту і святість діяльності Організації Українських Націоналістів.

А головним пріоритетом Фондації «Прометеїв отвіт» з осідком у США є підтримувати українську незалежну науку й освіту. А також сприяти у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам іншим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні.

Влас. інформ

Десять років тому – 15 жовтня 1959 року – за наказом російського уряду спеціально навченим агентом було жорстоко вбито Степана Бандеру, лідера Організації Українських Націоналістів (О.У.Н.). Комітету державної безпеки Росії – КДБ, очолюваному тоді Олександром Миколайовичем Шелепіним, вдалося ліквідувати людину, яка становила серйозну небезпеку для Російської колоніальної імперії. Бандера розглядався як велика й безпосередня загроза безпеці Російської імперії не лише з точки зору його керівництва революційним рухом за визволення українського народу та відновлення національної незалежності України, але за його здатність координувати незалежницьку боротьбу всіх неросійських народів, пригноблених Росією.

Отже, для кремлівських господарів, мабуть, виявилось вкрай необхідним знищити Степана Бандеру в надії, що весь революційний рух за визволення України та інших

народів отримає смертельний удар. Це, безперечно, було причиною того, чому Шелепін сам віддав наказ про вбивство Бандери, чому він пильно стежив за планом нападу і чому він особисто – від імені московського уряду – нагородив орденом Червоного Прапора за успішну «ліквідацію» Бандери, вітаючи Б. Сташинського – агента - вбивцю. Це було підтверджено зізнанням останнього – показаннями під час його процесу у Федеральному верховному суді в Карлсруе, Німеччина. Отже, основний тягар провини за смерть Бандери лежить на А. Н. Шелепіні та уряді радянської Росії. Рано чи пізно керівникам радянської ієрархії доведеться відповісти за свій злочин перед українським народом, перед О. У. Н. і перед людством загалом. Треба визнати, що смерть Степана Бандери, вбита агентурою Кремля, стала жорстоким ударом по О. У. Н., залитою кров'ю сторінкою української історії, сторінкою болю і скорботи українського народу.

Проте Москві не вдалося досягти бажаної мети, а саме позбавити українську визвольну боротьбу лідерства. Навпаки, це мерзенне політичне вбивство викликало нове або посилило старе почуття огиди до таємно підступного російського боягузтва. Від імені О. У. Н. хочемо ще раз підкреслити в цю десятю річницю героїчної смерті Степана Бандери — видатного українця і блискучого керівника нашої Організації, що, незважаючи на тяжкий біль і приголомшливу скорботу, спричинену цією великою втратою, ім'я Бандери, його життя, його спадок і його мертві служитимуть нам і українському народові як джерело безперервного натхнення і зідвленої відданості нашій справі і народу; незважаючи на Москву: спроби залякування, незалежно від того, наскільки брутальними та жорстокими були засоби цих спроб, ми збираємося збільшити та посилити заходи нашої боротьби з російськими імперськими окупаційними силами з України та за її межами; бо ... якщо вони вб'ють нас, ми просто помремо ..а нас мільйони по всьому світу; незважаючи на цілковиту байдужість, нерозуміння чи оперативне небажання в різних колах і урядах західного світу, ми збираємося продовжувати, і більш енергійно, інформувати, проникливо зцінювати і переконувати ці кола в правоті нашої справи і в неминучою необхідністю змінити політику західних демократій щодо більшовицької Російської та Червонокитайської колоніальних імперій заради справжнього миру у світі. Ми не тільки твердо віримо, але й цілком віддані ідейно-політичній платформі, яку сповідує Степан Бандера. Ця платформа добре

On the Tenth Anniversary of the Heroic Death of Stepan Bandera the Leader of O. U. N.

Freedom for Nations!

Freedom for Individuals!

Kyiv versus Moscow!

Somber Anniversary — A Source Of Renewed Dedication

Ten years ago — on October 15, 1959 — Stepan Bandera, the leader of the organization of Ukrainian Nationalists (O. U. N.) was brutally assassinated on orders from the Russian Government by a specially trained agent. The Russian State Security Committee — the KGB, headed then by Alexander N. Shelepin succeeded in eliminating a man who represented a grave danger to the Russian colonial empire. Bandera was seen as a great and imminent threat to the security of the Russian empire not only in terms of his leadership of the revolutionary movement for the liberation of the Ukrainian people and for the re-establishment of the national independence of Ukraine, but also in terms of his untiring efforts to coordinate the independence struggle of all non-Russian peoples oppressed by Russia. Thus it must have appeared imperative for the Kremlin masters to destroy Stepan Bandera in the hope that the entire revolutionary movement for the liberation of Ukraine and other nations would receive a deadly blow. This was, certainly, the reason why Shelepin himself issued the orders to assassinate Bandera, why he closely followed the plan of attack and why he personally — on behalf of the Moscow government — bestowed the Order of the Red Banner for the successful "liquidation" of Bandera, congratulating B. Stashynsky — the agent - assassin. This was verified by the latter's confession — testimony during his trial at the Federal Supreme Court in Karlsruhe, Germany. Consequently, the main burden of guilt for Bandera's death rests with A. N. Shelepin and the Soviet Russian Government. Sooner or later, the leading men in the Soviet hierarchy will have to account for their crime before the Ukrainian people, before O. U. N. and before humanity at large.

Admittedly, Stepan Bandera's death, through assassination by the Kremlin's agent, was a cruel blow to O. U. N., a bloodstained page in Ukrainian history, a page of pain and sorrow to the Ukrainian people. However, Moscow failed to attain her desired objective, namely to deprive the Ukrainian liberation fight of leadership. On the contrary, this heinous political assassination aroused new, enhanced old, feelings of detestation towards the surreptitiously treacherous Russian cowardice.

виражена в гаслі: **Свобода для нації! Свобода для людей!** Нещодавно О. У. Н. додав ще один бойовий клич: **Київ проти Москви!**

Бо ми сповідуємо, як і Бандера, що **свобода і національна незалежність для України ОБОВ'ЯЗКОВІ**, і ніхто не може заперечувати чи нехтувати цією метою. Український народ має незаперечне право бути господарем на своїх українських етнічних територіях.

Київ, столиця України, відомий з найдавнішої історії як колыска культури і найблагородніших традицій українського народу. Тому це символ відданості нашим українським предкам, традиціям і всій культурній спадщині, яку Москва прагне знищити. Тому ми прагнемо знищити Москву як символ російського колоніального імперіалізму, червоного тотального імперіалізму та джерело всього зла, проти Бога та людства.

Далі сповідуємо, що ті самі права, яких вимагаємо для нашого українського народу, належать усім націям і людям, пригнобленим російським чи будь-яким іншим імперіалізмом. Росіяни більше не можуть блефувати чи прикидатися!

Закликаємо, отже, — як робив або хотів би Степан Бандера — всі пригноблені народи та їхні родичі у Вільному Світі: Об'єднайтеся з нами — Організацією Українських Націоналістів — у боротьбі проти російського і всього червоного імперіалізму за вашу і нашу свободу!

Об'єднуйтеся в Антибільшовицький Блок Народів (АБН)!

1969 Організація Українських Націоналістів (О. У. Н.)

КОЛОНКА редактора

Гарно провести час серед гарних людей. Сьогодні очільник «Дніпровський Яхт-клуб СІЧ» "Dnipro Yacht-Club SICH" В'ячеслав Дідик зібрав однодумців. Найперше тих, хто у різний спосіб наближає українську Перемогу. Це справді достойні особистості. Позаяк особлива емоція опановує, коли спілкуєшся з такими людьми, як батько й син Лоїші. Дмитру лише 25 років. Він уже рік на війні. А пан Володимир у складі добробатів ще з 2014. Героям слава!

Фідель Сухоніс,
шеф-редактор журналу

Анатолій Яловий: нові виклики в роботі Профспілки працівників культури

Можливо, в когось при слові «профспілки» й виникає тінь асоціації, пов'язаної з радянськими часами і «совковим» менталітетом, але, повірте, сучасні профспілки України – це не «диванні протестуни», а живі й активні, молоді й енергійні, демократичні й прогресивні люди з гострим почуттям справедливості, яким болять усе, що болять Україні. У статті спілкуємося з головою Дніпропетровської обласної організації «Профспілка працівників культури» Анатолієм Яловим, підіймаючи гострі й незручні питання діяльності Профспілок.

Профспілки України: до поту й перемоги

Федерація професійних спілок України була заснована 06 жовтня 1990 року. Організація пройшла непростий шлях становлення з підписанням Декларації про заснування, перейменуванням, затвердженням Статуту і першої Програми дій. Вона активно шукала ефективні напрями своєї діяльності, що відобразилось у назві її Стратегії та гаслах, що проголошувались на її з'їздах: «Європейський шлях», «Час дій та якісних змін» та інші.

Сьогодні Федерації профспілок 33 роки.

Цей вік називають віком Христа – віком входження в повноту служіння народові. 33 роки – це вже не дитяча наївність чи юнацьке кидання у крайності. Це свідомо, виважено, кропітка праця на благо своєї країни. Це вже фаховість і професійність, набуті знання і безцінний досвід, наполегливість і жертвність, взаємоповага, співробітництво, далекоглядність і навіть творчість. Щоденне відстоювання прав і інтересів людей, зусилля з їх захисту

до поту і... перемоги. Щоб зрозуміти цю метафору «до поту і перемоги» (яка по відношенню до профспілок набуває буквального сенсу), потрібно провести з ними хоча б один робочий день. Профспілки не просто тримають під контролем зміни у трудовому законодавстві – вони висловлюють свою позицію щодо рішень Уряду, здійснюють боротьбу проти нелегальної праці, тіньових зарплат, незаконного скорочення, порушень оподаткування і соціальних прав, шокового підвищення цін і тарифів, жорстокої економії бюджетних коштів за рахунок населення, яке й так опинилося за межею виживання. Вони – проти урядової політики «затягування пасків» і привласнення чиновниками загальнонародної власності. Вони – за справедливі рішення й реформи. Інструментами їх боротьби є не тільки збори, круглі столи чи консультації юристів – профспілки проводять безліч попереджувальних акцій і протестів. Вони вступають у колективні трудові спори, невтомно дискутують з Урядом

і роботодавцями, захищають учасників бойових дій і внутрішньо переміщених осіб, надають матеріальну допомогу постраждалим від обстрілів.

Федерація профспілок у цифрах і фактах

- **ФПУ нараховує близько 3 мільйонів членів профспілок.**
- **ФПУ – це 44 всеукраїнських профспілки і 25 профоб'єднань.**

Знайомтесь: Анатолій Володимирович Яловий

До складу ФПУ входить і Обласна організація «Профспілка працівників культури». Головою організації є Анатолій Володимирович Яловий. З ним сьогодні і розмовляємо.

Пан Анатолій – не просто профспілковий лідер області. Це людина, закохана у книжки, історію і гунфу (кунг-фу). Він уже понад 30 років викладає історію в закладі професійно-технічної освіти, і, як педагог, палко вірить у те, що

профтехосвіта є добрим шансом для дітей, які з різних причин не змогли продовжити навчання у школі.

Любов до історії вишлекалась з дитинства. Він вирішив, що стане викладачем історії, ще в шостому класі. Саме тому питання, до якого ВУЗу вступати, перед Анатолієм взагалі не стояло. Історична освіта є універсальною і формує міцну базу уявлень про будь-яку сферу людського буття, охоплюючи і політику, і культуру, і освіту, і наукові відкриття, і соціологічні знання, і релігійні концепції, географічні чи природничі аспекти тощо – словом, поєднує в собі наявні знання про світ, закладаючи фундамент, на якому потім будь-що можна вибудувати. Одна з його улюблених цитат: «Хто не знає своєї історії, той приречений на її повторення» (Отто фон Бісмарк). Сьогодні через надмірне цитування такі вислови настільки втратили свою значущість і вартість, що ніхто вже й не замислюється над їх змістом. А він замислюється. Тому що саме історія дає розуміння розвитку суспільних процесів і можливості проводити паралелі з тим, що відбувається.. Історія – надзвичайно важлива частина його життя, яка впливає на все, чим він займається. Він ніколи не вважав помилкою своє рішення вступити на історичний факультет і, якби мав шанс на друге життя, то і вдруге пройшов би той самий шлях, обравши історію.

Навіть зараз, у профспілковій роботі, йому допомагає та загальна, систематизована, структурована картина світу, яку дала історична освіта.

Ось так – історичними віражами – й вийшли у спілкуванні на головну тему бесіди...

Профспілка працівників культури

Доводимо право на пенсію в суді Анатолій Володимирович був обраний головою профспілки працівників культури у 2011 році.

Організація відслідковує певні параметри своєї діяльності: наприклад, кількість виграних судових справ.

Станом на 01 вересня 2024 року (за вісім місяців поточного року) до суду подано 17 позовів, більшість з яких пов'язані з пенсійними справами (≈ 60 %), інші – з порушеннями трудового законодавства (2 справи – скасування доган, 1 – поновлення на роботі), а решта – з вирішенням нетрудових ситуацій.

Мене вражає кількість пенсійних справ. «На жаль, - пояснює пан Анатолій, - маємо таку динаміку за останні 5 років: через неврегульованість законодавства люди вимушені доводити своє право на пенсію (наприклад, за вислугою років) у судовому порядку.

Сьогодні правова допомога – найзатребуваніша функція профспілки».

Співпрацюємо з органами влади

Серед інших напрямків роботи профспілки Анатолій Володимирович виділяє кілька:

- 1) на національному рівні взаємодія з центральними органами влади (Міністерство культури, Держкомтелерадіо): наприклад, багато документів, які затверджує Міністерство культури, приймається з правками Профспілки працівників культури (зокрема, правки щодо мистецької освіти), яким передують серйозне обговорення;
- 2) на обласному рівні взаємодія з обласними органами влади (адміністрацією, облрадою);
- 3) на рівні громад: йде більш конкретний та предметний діалог, бо обмеженість можливостей бюджету в

сільських громадах часто призводить до економії саме на галузі культури.

Підтримуємо сільські громади

Розмова повертає вбік сільських громад. «Нам вдається, - розповідає Анатолій Володимирович, - відбиватися від масових звільнень працівників культури чи незаконних переведень на неповну ставку. Закон 2136 (ЗУ «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану») дозволяє роботодавцю призупинити трудові відносини.

Але ми станом на сьогодні ще залишаємося галуззю, де щодо членів профспілки не було використано жодного договору про призупинення трудових відносин. Нікопольська, Марганецька, Синельниківська та інші громади Дніпровщини, які знаходяться під постійними обстрілами, мають підстави призупинити трудові відносини з працівниками.

А це означає, що людина начебто і залишається у трудових відносинах, але перестає отримувати зарплату. За законом, зарплату їм потім має виплатити агресор, але ж людям треба жити зараз. Тому, дякувати Богові, воїнам ЗСУ та керівникам громад, в нашій області серед членів профспілки таких випадків немає».

Надаємо матеріальну допомогу

Профспілка надає матеріальну допомогу своїм членам, які постраждали від обстрілів, або втратили на війні близьку людину. «Щойно нам повідомили, - ділиться пан Анатолій, - про чотирьох таких людей: 2 – з Кривого Рога, де під час нічної атаки вибуховою хвилею людям винесло вікна і двері; 1 – з Марганця, де було пряме влучання і будівлю рознесли вщент; 1 – з Дніпра (викладачка, в якій чоловік загинув на війні). Допомагаємо нашим

працівникам виживати».

Готуємо новорічні подарунки

Коли йдеться про профспілки, перше, що приходить на ум, – це новорічні подарунки і путівки. Профспілка працівників культури продовжує займатися і цими приємними речами. «Зазвичай готуємо, – розповідає голова обласної організації профспілки, – 1200-1400 подарунків за зниженою ціною для наших організацій. А щодо путівок... то профспілка теж забезпечує певні знижки на путівки».

Як роботу Профспілки змінила війна

Оздоровлення на паузі

Звісно, війна змінила нас усіх. Діяльність Профспілки теж зазнала змін. Є напрями, які внаслідок війни опинилися на паузі. Це, передусім, оздоровлення і туризм.

«До війни, – пояснює пан Анатолій, – ми пропонували членам нашої Профспілки (і дорослим, і дітям) можливість оздоровитися на морі, зокрема, за кордоном. Наприклад, до війни три роки поспіль возили всіх бажаючих на оздоровлення до Болгарії (і це було дешевше, ніж поїхати до Бердянська). Окрім цього, 2-3 рази на рік організували цікаві екскурсії та туристичні тури (зокрема, і за кордон). З початком вторгнення така діяльність припинилась повністю. У наш час питання ментального здоров'я і психологічної підтримки постають дуже гостро. Тому зараз намагаємося

потроху це відновлювати (хоча б у межах країни), бо такі поїздки, на нашу думку, дають людям можливість хоча б частково перезавантажитись».

Дистанційне спілкування

Що ще змінилося внаслідок війни? Формати нашого спілкування. Це почало відбуватися ще за часів ковідних карантинів, а війна лише закріпила цей тренд – ми почали більше спілкуватися дистанційно. «Профспілка – це люди, – говорить Анатолій Володимирович, – а люди потребують живого спілкування. Двері обкому завжди були відчинені для всіх. Тут завжди був потік людей. З одного боку, ми така організація, куди люди приходять здебільшого зі своїми проблемами (мало ж хто заходить сюди з радісного приводу). Але з іншого боку, люди, які звертались до нас, могли тут не тільки вирішити свої питання, а й додатково поспілкуватися чи випити каву. А зараз змінюється сам час: життя пришвидшується, часу стає все менше, як і можливостей зібратися».

Зміна складу Профспілки

Змінився і сам склад колективу Профспілок: частина працівників виїхала в інші області чи в інші країни, частина – мобілізована, частина – загинула. У сфері культури й так ніколи чоловіків не було багато, а зараз їх у галузі стало ще менше (бо це – галузь, яка не має бронювання, тому кожна втрата тут сприймається дуже трагічно). Зміна складу працівників Профспілки сильно вплинула і на всю діяльність організації. «Але це закономірно, – каже Анатолій Володимирович, – і такі зміни позитивно впливають на діяльність профспілки в цілому. Ми стаємо менш формалізованими, більш динамічними, більш націленими на потреби конкретного працівника закладу культури».

Нові питання і виклики

Одна справа – працювати в мирний час, зовсім інша – працювати під час війни. Війна додала безліч проблем, які ми разом з органами влади і роботодавцями мали навчитися розв'язувати. Наприклад:

- Час, проведений працівником у бомбосховищі, вважати робочим чи неробочим? Чи потрібно працівнику потім відпрацьовувати цей час чи не потрібно?
- Якщо людина не вийшла на роботу через довготривалу сирену, це прогул чи не прогул?
- Якщо викладач веде уроки за розкладом, а тут повітряна тривога (викладачі з учнями мають перейти в укриття, навіть якщо це – онлайн урок), то що з уроком? Він відпрацьовується чи ні?
- А якщо у працівника дистанційна робота, то де він має працювати: вдома чи на роботі (тому що керівник каже «працюєш онлайн, але на роботу

приїжджаєш»)

- У закладах освіти чи культури, які входять до Профспілок, роблять пункти незламності, де чергують викладачі чи працівники культури. А чергування – це робочий час чи не робочий? Чи мають керівники право залучати викладачів на такі чергування в позаурочний час?

- А що таке бронювання? А як бронювати? Кого бронювати? Хто має право бронювати? Яка система бронювання? Чи можуть Профспілки вплинути на бронювання?

Колективний договір залишається базовою основою – тим інструментом, який дає Профспілкам можливості вписувати в документ зазначені вище питання для їх законного вирішення. Обласна організація проводить постійний аналіз проектів колективних договорів закладів культури, розробляє конкретні пропозиції та доповнення до нього. Є питання розміру зарплат працівників освіти і працівників культури. І це питання дуже категоричне. Але, на жаль, в умовах війни вирішити його не просто.

Є проблема кадрів, до вирішення якої також долучається і Профспілка. Молодь не хоче йти працювати у сферу освіти чи культури, бо зарплата ніяка. У цій галузі залишились або ті, що мріяли про педагогіку з дитинства (прийшли сюди за покликанням), або ті, які опинились тут від безвиході. Тому тут працювати ще і працювати (як говорили вище – до поту і перемоги).

До війни ці питання не піднімалися. А зараз вони потребують термінового законодавчого врегулювання (зокрема, із втручанням Профспілки), щоб права працівників (в умовах війни обмежене само право на труд, не кажучи вже про інші права, як, наприклад, право на страйк) все ж таки були захищені

Як звернутися у Профспілку

Перший шлях: через свого голову профкому. Другий шлях: звернутися до Профспілки напряму (прийти ніжками, або подзвонити, або написати: на поштову скриньку, у Вайбері, у Фейсбуці, у Телеграмі). Телефони всіх працівників обласної організації Профспілки доступні спілчанам. «Приймальних днів, - сміється пан Анатолій, - у нас немає. Усі дні з понеділка по п'ятницю прийомні. Ми на постійному контакті».

Що не так із вивіскою

Останнім моїм запитанням до Анатолія Володимировича було запитання щодо вивіски на будівлі Профспілок російською мовою («Дом Союзов»).

Так, вивіску давно хочуть змінити. «Але з цією вивіскою не так все просто, - пояснює голова Профспілки. -

Знести ці металеві літери не вдасться, бо вони на 10 см вмуровані в будівлю (хіба що тільки з фасадом). Тому розглядали кілька варіантів, що з ними робити. Кожний з них потребує коштів, яких зараз бракує, бо кожному копійку - на сплату податків, оплату комунальних платежів, допомогу постраждалим».

На завершення

Анатолій Володимирович не любить формальностей. Тому не розповідає про «кораблі, які борознять океани космосу». Він говорить про те, що болить особисто йому, що турбує людей, які звертаються до Профспілок по допомогу.

Що ж, інтерв'ю скінчилося. А їжі для роздумів - на місяці вперед. І відчуття таке, що доторкнувся до чогось великого.

© Ірина Іваськів 22.10.2024

Жінки козаччини. Марусі, Роксолани, Берегині

Св. Патр. Фотій та імператор Михаїл опускають в море ризу Влахернської ікони Божої Матері під час облоги Константинополя військами Аскольда Київського. Радзивилівський літопис

З давніх-давен для українців свято осіннього обрядового циклу — Покрова Пресвятої Богородиці було чи не найшанованішим святом, із ним пов'язано дуже багато народних прикмет, випробуваних і перевірених часом, а також звичаїв, що збереглися й досі.

Щодо походження свята побутує давня легенда про те, що саме цього дня воїни-руси, взяв в облогу Константинополь, стали свідками незвичайного видовища: Божа Матір явилася перед жителями міста і вкрила їх омофором від ворожого ока. Вважається, що саме завдяки цьому уражені завойовники прийняли християнство. Тому не дивно, що й донині Покрова перш за все асоціюється з жінкою. “Покрова накриває траву листям, землю — снігом, воду — льодом, а дівчат — шлюбним вінцем”, — кажуть у народі. У багатьох українських селах і зараз вважається, що найкраще ставати на весільний рушник після цього свята. Є безліч свідчень про те, що дівчата, які втомилися дівувати, зверталися до Покрови, щоб та сприяла омріяному заміжжю.

Цей день був палко шанований українським козацтвом, адже козаки свято вірили в заступництво Пресвятої Богородиці, охорону Святої Покрови, схилялися перед однойменною іконою. Можна впевнено сказати, що для Запорозької Січі знаменного дня не було, навіть гетьманів козацтво обрало на Покрову. Після зруйнування Січі вояки забрали дорогий образ із собою в еміграцію, що свідчить про їхню беззаперечну віру в його силу. Через цю віру, напевно, і почали, паралельно з усталеною назвою, називати це свято “Козацькою Покровою”.

Значно пізніше, у 1942 році, саме 14 жовтня було створено Українську Повстанську Армію, яка, керуючись історичною шаною, визначила цей день як День Зброї. Тому в сучасній Україні святкування Покрови неодмінно пов'язане із вшануванням народного війська, що упродовж віків захищало рідну землю від загарбників.

У переддень Дня Українського козацтва дуже багато згадують про їх набутки і втрати, звичаї, перемоги і поразки тощо. Тому, здається, нестачі розмов про воїнів, паралелей, проведених між історією й сьогоднішнім, не буде й нині. А тому хотілося би поговорити про жінок козацької доби, чарівних дружин, сестер і матерів славетних вояків, що не шкодували себе у боротьбі з ворогом так само, як і їхні сильні половинки.

Підготувала Галина
Грушецька (США)

Проблеми українських вчителів на еміграції у світлі новітніх наукових досліджень

Війна в Україні триває вже майже 1000 днів, позбавляючи життя все нових людей. Під час загальнонаціональної польсько-української конференції, що завершилася 15 жовтня п.р. в Любліні, доповідь виголосила проф. Лариса Лук'янова – член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, яка проводить дослідження на межі педагогіки та андрагогіки. Не легко встановити кількість українських біженців, адже вона є змінною, залежить від перебігу війни та пов'язаних з нею воєнних втрат.

Як повідомила нам на основі наявних демографічних і соціальних даних: «від початку війни (лютий 2022 року) частка тих, хто емігрував з країни, головним чином до Польщі, але також до Німеччини, Чехії, Великобританії, США, в перші місяці війни коливалася від 8 до 5 мільйонів осіб, здебільшого жінок віком 18-59 років (87%), з вищою освітою (50%). Наразі оцінюється, що в Польщі залишається від 1,3 до 3,3 млн біженців.

Ті люди, які залишаються за межами країни, знайшли роботу нижче рівня своїх кваліфікацій (90%) через необхідність нострифікації дипломів. Ще до початку війни 10-17% українських біженців працювали в освітньому секторі.

З проведених серед українських біженців досліджень Польського економічного інституту, а також на основі даних агентств з працевлаштування – Randstad та Інституту соціологічних досліджень в Україні, впливає, що найбільшими перешкодами для працевлаштування в

Польщі під час тимчасового перебування є мовний бар'єр (63%), відсутність можливості задокументувати правовий статус (61%), проблеми, пов'язані з юридичними вимогами щодо освіти в даній країні (50%) або відсутність дозволу на роботу (48%). Приблизно 30% польських фірм підтверджують готовність наймати мігрантів з України». Вищі навчальні заклади також стикаються з цими бар'єрами, коли українські біженки з вищою освітою намагаються нострифікувати свою освіту, щоб мати можливість працювати в освітніх установах (дитячих садках, школах). Вони дуже потрібні там не тільки як помічники вчителів, але і як професіонали у викладанні певних предметів.

Процес нострифікації триває кілька місяців і є для них дуже дорогим, оскільки навчальні заклади стягують за це плату до 4 тис. злотих. Тим часом, доглядаючи за власною дитиною, вони не мають таких коштів, щоб покрити витрати на нострифікацію. У більшості випадків вони змушені працювати на роботі, яка не відповідає їхнім справжнім кваліфікаціям і освіті.

Російська військова агресія, руйнуючи житлову, інституційну та економічну інфраструктуру України, унеможливує повернення біженців на батьківщину. Як повідомила нам проф. Лук'янова на основі даних Звіту УВКБ ООН «Життя на паузі: наміри та перспективи біженців та внутрішньо переміщених осіб з України», українські емігранти на питання, чи планують вони повернутися до країни, відповідали:

– повернуся найближчим часом (17,1%),
– залишуся на еміграції щонайменше рік (35%),
– не планую повертатися (22%),

– повернуся, щойно закінчиться війна (25,6%).

Наразі в Польщі перебуває близько 10 тис. українських вчителів, які, ділячись з дослідниками думкою про своє життєве становище, вказували на необхідність офіційного визнання і оцінки їхніх кваліфікацій, щоб вони могли отримати роботу. Серед українських вчителів, які перебувають у Польщі, 8% мають науковий ступінь не нижче доктора наук, 60% мають магістерську освіту, а 32% – бакалаврат. У найбільшій мірі всі вони потребують психологічної підтримки (70%), інтеграції в громаду. Їхньою турботою є також забезпечення власним дітям можливості розвитку та навчання.

З діагнозів серед українських вчителів у Польщі, які провів Інститут досліджень освіти і освіти дорослих в Україні, яким керує проф. Лук'янова, впливає, що 42% планують залишитися в нашій країні, 24,5% не визначилися. Повернутися хочуть 32,4% опитаних вчителів. Частина з них через труднощі з працевлаштуванням у Польщі планує змінити місце роботи, підвищити освіту, щоб забезпечити собі та близьким гідні умови життя. Лише 8,1% опитаних отримали позитивний результат нострифікації дипломів про професійну освіту, тоді як 10,8% цього не досягли.

*Богуслав Сліверський
професор Лодзького
університету*

Наберу повні очі Дніпра...

У видавництві «Ліра», місто Дніпро, побачила світ нова книга відомого майстра ліричної поезії, Бурлакова Сергія Романовича. Поетична збірка «Поліфонія пам'яті» – це проєкт, який був підготовлений до 60-річчя творчої діяльності поета та напередодні його 85-річчя.

З початком повномасштабного вторгнення видавничі плани були дещо призупинені, і ось нарешті вдалося здійснити задумане. Сподіваємося читачам і поціновувачам творчості відомого поета сподобається нове видання. Гармонійне злиття світу природи, людських занепокоєнь зі світом душі поета – це головний пафос книги. Автор шукає шляхи, як зберегти цю гармонію, як поєднати земне і небесне, суто людське і те, що лежить за його межами.

У збірці, яка присвячена світлій пам'яті дружини Віри, ви знайдете багато щемливих рядків про кохання:

*Душа твоя, закохана у квіти,
Знов серед квіття ніжно постає –
То бджілкою,
Щоб сонцем порадіти, –
Усім найкращим, що на світі є.
Душа твоя,
Якій немає смерті,
Пливе хмаринкою в небесній ясності,
В земній вона зростала круговерті –
І не пригасла в смутній суєті,
Не зниділа в раптовім пересерді.
Жила красою.
Вічністю жила.
І сповідала благість милосердя,
Йому і серце й душу віддала.*

Читачі знайдуть на сторінках багато відвертих зізнань:

*В моїй поезії багато запитань,
Але є добра доля оптимізму,
В нім грає ще жарка вогниста грань
І слова міць то лагідна, то грізна.
Я в нім увесь –
Від ранку допізна,
Від перших слів –
І до пори згасання.
У нім живуть і радощі, і гнів,
Чуттєвий злет і біль розчарування.
Ото ж бо, любі, строго не судить,
Не кидайте погрозливе каміння,
В мені жили і золото, і мідь,
І днів прийдешніх
Молоде пагіння.*

А ще зворушливе звернення поета до дніпрян:

*До вас моє слово, дніпряни,
Про вас моя дума зрина.
Загоємо давнішні рани,
Їх біль – то не ваша вина.
До вас моя мова, дніпрянки,
Легких самобранок не ждять,
Не ждять піднебесної манки,
На зустріч з коханим ідіть.
Наповнімось сонцем, дніпряни,
І щедрістю творень –
Сповна!
І радість відродження гряде,
І скаже:
Привіт, старина.
Ти ж вірив у це,
Ти змагався,
Святе доброчестя беріг,
З колін підіймайся,
Не гайся,
Зроби, що зробити не зміг,
Що мріялось,
Бачилось,
Снилось,
В надіях надійно жило,
Що небом з-під хмар прояснилось –
І променем в груді лягло.*

Директор видавництва
«Ліра» Нечай Оксана

ЕПІЛОГ

А при тому війна в Україні триває. Може бути врегулювання, припинення вогню чи навіть тимчасова українська перемога, але російська агресія в Україні триватиме до тих пір, поки не вдасться написати епілог про російський імперіалізм. Російська агресія, на перший короткозорий погляд, може бути спрямована проти українців і переслідуваних національностей у Російській Федерації, але її наслідки відчуваються в усьому світі. Нещодавно писав про те, що Папа Римський призначив українського єпископа з Австралії кардиналом Вселенської Католицької Церкви, що певною мірою принижує Українську Католицьку Церкву, її вірних та її Синод. Я маю на увазі це тому, що значною мірою воно демонструє небажання Вільного світу, а в цьому випадку навіть Релігійного вільного світу, визнати й відчутно боротися з багатовіковим і завжди сучасним лихом зла, відомим як Російська імперія. Якою б не була причина цього небажання чи пасивності, включно з економічною вигодою чи страхом перед можливим Армагеддоном, ця пасивність є тим, що підтримує імперію зла, якщо навіть вона не процвітає.

Американський президент Рональд Рейган ввів термін «Імперія зла». На жаль, він мав лише побіжне уявлення про те, що це означає в історії. Радянський Союз справді був злом, але його найгірші злочини були дорівнювані чи навіть перевершені російським царським режимом, і тепер його може перевершити наступник СРСР, Російська Федерація, як сьогодні називають Російську імперію. Від Івана Грозного до Петра I, від Йосипа Сталіна до Володимира Путіна, усі ці авторитарні особи мають спільні риси.

Принаймні в одному випадку, у випадку Сталіна, який був етнічним грузином, усі були піддані російської культури, літератури та навіть релігії, завжди під державним контролем. Сталін став росіянином. «Роскольников» Достоєвського був однозначним продуктом культури, яка була і є символом усього, що є темним і поганим у людських істотах, коли вони піддаються заразній хворобі, відомій як імперіалізм.

Хоча сьогодні є багато пропозицій миру, деякі навіть щирі, які були зроблені щодо припинення нинішньої війни, оптимістичними чи ні, існує лише одна перемога проти російської агресії. Повна перемога України на полі бою – це, на жаль, видавання бажаного за дійсне. Впливає багато інших факторів.

Єдиний слухний висновок – Росія перестане бути агресором, але це може статися лише тоді, коли вона перестане бути імперією. Немає причин обманювати себе.

Сучасний російський демократ, якщо я можу вжити оксюморон, нещодавно висловив думку про те, що потрібно: формування справді федеративної держави на основі договору між тими регіонами, які включатимуть як російські, так і неросійські території, які потім можуть вирішити працювати разом. Далі цей російський демократ наголошував, що всі ці регіони мають бути рівними за статусом і мати право виходу, і вони повинні мати можливість визначати власні кордони, а не покладатися на радянські.

На користь чесно наміреного, але надзвичайно наївного прихильника такого рішення, я не буду розголошувати її ім'я чи повноваження, за винятком того, щоб звинуватити видавництво «Вікно в Європу – Нова серія», яка опублікувала це божевілля. Мені не вдалося знайти застереження від імені видавця, але, враховуючи наївність (сподіваюся, не навмисну дезінформацію), ця пропозиція є саме тим, що не може бути підтриманою. Це було суть як СРСР, так і Російської Федерації.

Договір з росіянами! Що за концепція. Запитайте в українців. Запитайте чеченців, татар, калмиків, башкирів, бурятів, саха, ерзя, черкесів та багатьох інших з Російською Федерацією, наскільки успішною з точки зору національного самовизначення чи навіть простої культурної свободи ця формула виявилася. - Росіяни складають, можливо, 30-40% населення Російської Федерації, але більшість її території етнографічно складають неросіяни. Однак неросіяни не мають культурних чи інших прав.

Ще одна частина цього військового тимчасового пост сценарію для цілей домовленого врегулювання є дуже вагомим аргументом для подальшого розширення НАТО. Припиніть грати з очевидними кваліфікаціями та необхідністю України в НАТО. Наразі міркування росіян про врегулювання є нагородою за погану поведінку Росії у вигляді незаконно створеної території, а також терпіння України щодо не членства в НАТО.

Негайне запрошення України до членства в НАТО усуває цю переговорну проблему та фішку у володінні Росії. Хоча країни НАТО неохоче посилали би чоботи на вільну загарбану українську територію, цілком у їхніх силах негайно запропонувати Україні членство в НАТО. Результатом такого запрошення була б не Третя світова війна, а негайне послаблення російської переговорної позиції. Шкода, що президент Байден не розуміє.

У довгостроковій перспективі, навіть із покірною Росією (а не Російською Федерацією, яка є імперією) у її власних більш-менш російських кордонах (що б це не було), НАТО має бути

розширено далі, щоб запобігти будь-якій можливості російської агресії в майбутньому. Росіян треба повільно, як наркоманів, відчищати від їхнього імперіалізму. На жаль, немає ліків, які могли б бути корисними, але страх є сильним стримуючим фактором. Можливо, вперше росіяни мають відчутти страх перед демонтажем через свою агресію чи брак власного суверенітету, якщо агресія проти їхніх сусідів триватиме.

Звичайні росіяни повинні бути пройняті ідеєю, що життя набагато краще в демократичному, ринково орієнтованому суспільстві, де вони можуть безкарно критикувати своїх власних лідерів і при цьому мати телевизор у кожній кімнаті свого дому та автомобіль для кожного члена їхньої родини.

Багато хороших людей померло. Але буде ще багато випробувань і страждань і більше жертв. Ми лише на початку, сподіваюся, кінця Російської імперії та російської агресії, яка є кінцевою метою, але досить далекою.

*Аскольд Лозинський (США)
15 жовтня 2024 року*

Наша Церква

Видання благословив Патріарх УПЦ КП Філарет.
Бюлетень відіграє важливу роль в регіоні та Україні по
наверненню населення до духовних витоків нації та
релігійності. Виходить з вересня 2002 року. З грудня
2018 року додаток називається «Наша Церква»

Релігійний додаток часопису "Бористен"

№ 38 (2024)

*Нове життя, яке через Воскресіння
Христове дається всім людям – це
дар жертовної любові Творця для
всіх нас, – Митрополит Епіфаній*

Смертність є уділом кожної людини. Як би довго вона не прожила, чого би не досягла тут, на землі – все це завершується в мить, коли душа відділяється від тіла.

Бог сотворив людину здатною до безсмертя. Маючи в раю спілкування з Творцем та виконуючи Його благу волю, першостворені Адам і Єва були здатні через це досягати довершеності. Лише Бог має джерело життя Сам у Собі, а все творіння, в тому числі й людина, має джерело свого життя в Бозі, а без Нього є порох та попіл. Тому хоча самі собою Адам і Єва, як і все інше сотворене, не могли існувати, але через дар любові та благоді Божої вони, як носії божественного образу, були здатні до поступового уподібнення безсмертному, вічному Богові.

Як речі земні, на які падає прямий промінь сонячного світла, хоча і не мають джерела світла в собі, але завдяки цьому сонячному промінню отримують здатність сяяти, так і людина, хоча є сотвореною, через невимовну любов Творця отримала здатність ставати вічно живою, наповнюючись життям від Бога.

Однак перші люди буди спокушені змієм і з його намови побажали стати богами без Бога. Вони повірили не своєму Творцю і піклувальнику, а повірили змію, який спонукав їх відвернутися від Бога.

Людям змії сказав, що у такий спосіб замість поступового зростання через виконання волі Божої, через наповнення божественною благодаттю, несотвореним світлом, вони будуть здатні вмиць обожнитися. Вони стануть як боги, що знають добро і зло – твердив змії. Навіщо підкорятися, навіщо трудитися, навіщо виконувати заповідь, хоча вона за формулою була лише одна – не їсти плодів з дерева пізнання добра і зла, – навіщо чекати того, що станеться колись у майбутньому, якщо ось тепер можна взяти заборонений плід і вже бути богом?

Такими думками спокушав лукавий дух, обманюючий, бо знав, що коли людина зробить це, то втратить благодатне єднання з Богом, опиниться рабом зла, стане немичною і смертною. Бо не має людина джерела життя сама в собі, і тому, віддаляючись від Творця у самій своїй природі, вона зазнає розпаду. Складові людини – тіло і душа – віддаляються одна від одної, і плоть, як взята від пороху земного, до свого першого стану повертається, перетворюючись на порох.

Через гріх людина віддалилася від Бога і тому стала смертною. Це був наслідок її вибору, здійснення нею даної Господом свободи. Але люблячий Творець не побажав, щоби смерть навічно заволоділа людьми. І тому славу у світ Сина Єдинородного, через Якого відновлюється людство для життя вічного.

Як від сяння світла відганяється темрява, так через Спасителя відганяється смерть. Син Божий має від Отця джерело життя Сам у Собі. І це життя через жертвний дар хресної смерті і воскресіння Спаситель подає всім людям.

А що Він справді має таку силу і владу – Христос доводить і стверджує через чудесне воскресіння мерців. Господь воскресив

сина найнської удови, про що ми чуємо нині з читання Євангелія. Господь воскресив померлу дочку Іаїра, Він також воскресив Лазаря, який чотири дні тілом вже був мертвий, так що сморід від гниття чути було навіть поза гробницею. Цими чудесами Син Божий показав, що не лише хвороби Він може зцілювати, але має силу і владу зцілити причину всіх хвороб і всякої немочі, причину самої смерті людини – її підвладність гріху. Апостол Павло через слова свого послання, які ми чуємо нині в храмах, нагадує нам про наслідки нашої немочі. Зло дочасно ще діє у світі цьому і в нас самих, бо ми ще не повною мірою очистилися від його панування.

Коли раб помирає, тоді господар його втрачає над ним свою владу, бо життя його завершилося. Христос за своєю людською природою прийняв на Себе нашу смертність разом з прийнятим образом раба, і у такий спосіб звільнив людину від панування над нею диявола. Бувши Владикою небес і землі, Син Божий добровільно смирив Себе, принизив Себе до прийняття ганебної і болючої смерті на хресті. Щоби померши, як Людина, так звільнити людство в самій його природній основі від приреченості бути смертним.

І нове життя, яке через Воскресіння Христове дається всім людям – це дар жертвної любові Творця для всіх нас. Не одну людину чи декількох воскрешає Господь, як це було до Його хресної смерті, коли заради свідчення Своєї божественної сили Він зціляв і навіть воскрешав. Завдяки Христовому воскресінню тепер всі люди воскреснуть. Як смерть увійшла в буття людства через гріх прабатьків, так і воскресіння для життя вічного для всіх людей стається через жертву Сина Божого. Однак життя вічне – це не щось, насильно дане нам. Людина, хоча і згрішила, не втрачає своєї природної, даної від Бога здатності до вільного вибору. Тому від людини, від її життя тут, на землі, від добра і зла, які вона творить, від життєвого шляху, який вона обирає, залежить – у який спосіб, як саме особисто кожен з нас відповідає на цей дар вічного життя.

Хто виконує волю Божу, хто виявляє заповідану Господом любов до нашого Творця і до наших ближніх, хто приймає цей дар гідно і відповідально – для тих він стає даром блаженного життя. А хто примножує зло, хто хоче бути богом без бога, хто ліши себе самого вважає центром буття, егоїстично і самовпевнено діючи в тому ж дусі, що і спокушені змієм перші люди – для тих дар життя обернеться також і осудженням.

Він істинно приїде судити живих і мертвих. Він силою Своєю воскресить усіх в останній день, але кожна людина особисто отримує в той час суду те, на що заслуговує. Тож доки маємо час земного життя, більший чи менший – маємо використати його на благо.

Маємо потрудитися задля виконання волі Божої, зібратися з Христом скарби добрих діл, про які нагадує Писання. І тоді воскресіння, яке приїде для нас, як і для всіх людей, у визначений час – буде нам на радість, а не на смуток, бо воно буде здійсненням обіцяної винагороди за примножене нами добро, а не звершенням осудження за вчинене нами зло. Амінь.

“Новини”

Митрополит Епіфаній у Харкові звершив молебень за перемогу України

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 10 жовтня 2024 року відвідав храм на честь святого апостола і євангелиста Іоана Богослова, що у Харкові, та звершив молебень за перемогу України над агресором.

Разом із Предстоятелем Православної Церкви України за богослужінням також молилися митрополит Дніпровський і Січеславський Симеон, очільник єпархії архієпископ Харківський і Слобожанський Митрофан, єпископ Запорізький і Мелітопольський Фотій, єпископ Донецький і Слов'янський Сава, капелани, місцеве духовенство, голова Харківської ОВА Олег Синегубов та віряни.

Під час відправи лунали молитовні прохання за захисників України, за владу і наш український народ. Також Блаженніший Митрополит Епіфаній возніс молитву за перемогу України над агресором.

Звертаючись із першосвятительським словом до громади, Предстоятель висловив переконання в перемозі України й утвердженні справедливого миру. Митрополит Епіфаній нагадав, що століттями росія намагалася загарбати і «розчинити» нашу державу, знищити наш народ, присвоїти нашу історію, культуру, заборонити і ліквідувати нашу мову, рідну Церкву. Але Господь нам благодіяв, бо ворогу це не вдалося. І нині Бог нас не полишає, Він на нашому боці, на боці правди і волі, адже Україна попри все існує, бореться і захищається.

«Ми проявили силу нашого українського духу, і ми до нашого переможного кінця будемо боротися», – сказав Митрополит Епіфаній.

Цьому приклад, зокрема, і міста-героя Харкова, яке засвідчило, що не здасться, а буде стояти під українським прапором, незламно, до нашої остаточної перемоги.

Блаженніший Митрополит Епіфаній та голова ОВА Олег Синегубов напередодні Дня капелана відзначили капеланів Православної Церкви України високими нагородами.

Зустріч з Міністром закордонних справ України Андрієм Сибігою

Предстоятель автокефальної Української Православної Церкви 17 жовтня 2024 року зустрівся у своїй резиденції – Митрополичому домі з Міністром закордонних справ України Андрієм Сибігою.

У зустрічі також взяли участь заступник голови Управління зовнішніх церковних зв'язків ПЦУ митрополит Білоцерківський Євстратій, посол з особливих доручень МЗС з питань світового українства Мар'яна Беца та керівник Патронатної служби Міністра Дмитро Тужанський.

Предстоятель ПЦУ привітав Андрія Сибігу з призначенням на відповідальну посаду, побажав успіху в праці та закликав на нього Боже благословіння.

Далі під час діалогу сторони обговорили підтримку України з боку світового співтовариства та зусилля, які в цьому напрямку докладає ПЦУ, співпрацю Церкви та держави в забезпеченні духовної незалежності України, протидію російським намаганням дестабілізувати релігійну ситуацію в

нашій державі, процес становлення та визнання Православної Церкви України, підтримку вимушених переселенців за кордоном, повернення в нашу країну духовних та культурних цінностей, перспективи й можливості діалогу між православними в Україні та низку інших питань, які становлять предмет спільного зацікавлення.

«Ми переконані, що з Божою допомогою наші захисники здобудуть перемогу над агресором, а православні в Україні об'єднуються навколо Київського престолу. Ми також бачимо і позитивно оцінюємо той вектор, який обрала держава для забезпечення духовної незалежності України. Однак для остаточного досягнення цієї мети усім нам потрібно багато працювати не покладаючи рук. Впевнений, що Господь бачачи щирість наших намірів та непохитність нашої віри неодмінно благословить нас успіхом», – зокрема зазначив Митрополит Епіфаній.

На завершення конструктивної зустрічі сторони обмінялися пам'ятними подарунками.

Вийшов друком Православний церковний календар на 2025 рік

Вийшов друком офіційний Церковний календар Православної Церкви України на 2025 рік.

Відповідно до подання Синодальної Календарної комісії Священний Синод вирішив включити до календаря дні пам'яті особливо шанованих святих, прославлених іншими Помісними Православними Церквами, а також тих, які звершували своє служіння в Україні, і виключити з нього низку днів пам'яті, які мають місцеве значення лише для Російської Православної Церкви.

Також на основі графічних знаків, які використовуються у нових виданнях Православної Церкви України, було розроблено серію знаків для ідентифікації богослужінь за видами: пасхальне, бдіння дванадцятого свята, бдіння великого чи іншого свята, поліелейне, славослівне, шестеричне, повсякденне, заупокійне, великопостове. Знаки відтворюють символ хреста в обрисі герба Православної Церкви України з відповідними зображеннями в центрі: Агнець (пасхальне), Спаситель (бдіння дванадцятого свята), Богородиця (бдіння великого чи іншого

свята), монограма «Альфа і Омега» (поліелейне), ангел (славослівне), херувим (шестеричне), зображення чаші, хлібів та риб (повсякденне), хрест «Ніка» (заупокійне), хрест (великопостове). Червоний колір тла використовується для святкових богослужінь, білий колір тла використовується для буденних богослужінь, чорний – для великопостового.

Окрім того, календар традиційно містить інформацію про церковні свята та пости, загальні й щоденні богослужбові відомості, абетковий покажчик чоловічих і жіночих імен святих, довідник про Київську Митрополію, Синодальні установи, єпархії, заклади вищої духовної освіти та фотолітопис життя автокефальної Української Православної Церкви.

Придбати видання різних форматів: книжкового (великого і малого розміру), настінного та перекидного можна у книжковій крамниці Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря м. Києва (тел.: +38(073) 909 11 05), а також у єпархіальних управліннях Православної Церкви України.

Більшість вірян в Україні належать до ПЦУ

За результатами соціологічного дослідження, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) в період з 20 вересня по 3 жовтня 2024 року, 70% українців вважають себе православними. Також більшість респондентів – 56% серед усіх опитаних – зараховують себе до Православної Церкви України. При цьому такі високі показники зберігаються і в регіональному вимірі дослідження: 50% на Заході, 63% у Центрі, 55% на Півдні і 50% на Сході ідентифікують себе вірянами Православної Церкви України.

Таблиця 1. До якої конфесії / релігії зараховує себе респондент

100% у стовпчику	Чер.20	Чер.21	Лип.22	Вер.24
Православна Церква:	71	72	72	70
ПЦУ	34	42	54	56
Просто Православна Церква (без конкретизації)	22	12	14	7
УПЦ МП	15	18	4	6
Вважаю себе атеїстом	8	7	10	12
Греко-католицька Церква	8	9	8	7
Протестантська Церква	2	2	2	2
Інші християнські церкви (наприклад, Свідки Єгови і т.п.)	1	2	2	2
Римо-католицька Церква	1	1	1	1
Іудаїзм	0	0	0	0
Іслам	0	0	0	0
Інше	1	4	3	4
Важко сказати	6	2	2	3

Українці хотіли б, щоб в Україні існувала лише одна Православна Церква – цю ідею підтримує 61%. Серед можливих варіантів

об'єднання домінує підхід, коли ієрархи та прості священники УПЦ МП приєднуються до ПЦУ і стають її частиною. Серед усіх, хто визначився щодо ставлення до цього питання, загалом такий підхід підтримують 77% опитаних. Більшість респондентів вважають, що таке приєднання можливе лише для ієрархів та простих священників УПЦ МП, які не заплямували себе зв'язками з Росією. Цей варіант підтримують 47% серед усіх респондентів та 66% серед тих, хто визначився з думкою з цього питання.

Митрополит Епіфаній зберігає однозначне лідерство як глава єдиної Православної Церкви – 76% серед тих, хто визначився із своєю думкою, хотіли би бачити саме його на чолі єдиної Православної Церкви (50% серед усіх респондентів).

ФУНДАЦІЯ «ПРОМЕТЕЇВ ОТВІТ»

Головним пріоритетом Фундації з осідком у США є сприяння у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам іншим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні. За чинним американським законодавством пожертви надіслані до Фундації «Прометеїв отвіт» не підлягають оподаткуванню.

Promethean's Retort, P.O. Box 35, Lyndhurst, NJ 07071-0035
USA . 4petrop@verizon.net, 201 460 1364